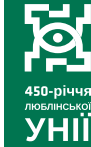

450 LAT UNII BELSKIEJ

450 РОКІВ
ЛЮБЛІНСЬКОЇ
УНІЇ

1569 ★ 2019

ЯН МАТЕЙКО
Люблінська унія
(фрагмент), 1869,
Олія, полотн

Фонд Національного
музею (Варшава)
у Люблінському музеї

Картина намальована у 1869 році з нагоди 300-ліття Люблінської унії. Полотно не є точним відтворенням, а радше поглядом художника на події XVI сторіччя, свідомим історіософським осмисленням теми польсько-литовсько-українського минулого. Ян Матейко зобразив момент присяги на документі. Подія відбувається всередині Люблінського замку, а інтер'єр зали наслідує вавельські кімнати.

Шановні Пані та Панове,

На 2019 рік припадає 450 річниця підписання Люблінської унії. Наголошуючи на цій важливій даті, Сейм Республіки Польща своєю ухвалою визначив 2019 рік Роком Люблінської унії.

Саме в Любліні вже у XVI сторіччі підкреслено важливість ідей, які згодом створили фундамент Європейського Союзу. Завдяки Люблінській унії місто Люблін стало своєрідним джерелом сучасної Європи, яка є мозаїкою багатьох народів і культур. Завдяки винятковим святкуванням у 2019 році Люблін матиме можливість нагадати про свою важливу роль у формуванні європейської спільноти народів.

Незабаром також виповнюється 15 річниця вступу Польщі до Європейського Союзу. Прагнемо звернутися до слів св. Івана Павла II, відзначаючи цей рік під гаслом "Від Люблінської унії до Європейського Союзу", принагідно хочемо показати, як зі спадщини і досвіду Люблінської унії черпати й будувати майбутнє Європейського Союзу.

Щиро запрошуємо!

д-р Кшиштоф Жук
Президент міста Люблін

Люблін 1618 року
- Вид міста Люблін
(гравюра Гоґенберґа і Брауна)

Укладена 1569 року Люблінська унія була багатовимірною подією, яка на багато років встановила політичний і суспільний порядок у нашій частині Європи. Покликана тоді до життя Річ Посполита двох народів стала вдалою спробою побудови тривалого ладу у відносинах між представниками націй, культур і релігій, що не часто траплялося в історії. Люблін – місце, де перетиналися шляхи, що сполучали найважливіші міста об'єднаної держави, завдяки чому воно набуло статусу одного з осередків тогочасних змін.

Люблінська унія, з одного боку, була уроком політичного реалізму і непростим прикладом встановлення миру, незважаючи на поділи. З іншого боку, з роками набула символічного значення як приклад єдності «вільних із вільними, рівних із рівними». У цій перспективі, подаючи собі руки, Корона і Литва спільно творили простір свободи і верховенства права. І, найімовірніше, саме цей аспект унії спричинив те, що пам'ять про неї пережила падіння Речі Посполитої, час поділів і бурхливе ХХ сторіччя.

Пам'ять про події 1569 року стала важливим елементом ідентичності Любліна і люблінців. Свідченням цього є зведений одразу ж після укладення унії пам'ятник. Згідно з традицією, він постав на місці, на якому розмістилася литовська шляхта, котра прибула на об'єднавчий сейм, про що до сьогодні пригадує назва найбільшої площі в центрі нашого міста. Перебудований за ініціативою Станіслава Сташца у 1826 році пам'ятник став одним із символів Любліна, місцем зборів і патріотичних демонстрацій, яке нагадує про велич колишньої Речі Посполитої та про політичну мудрість її громадян. У 450 річницю унії варто, однак, звернутися не лише до створеної навколо неї легенди. Необхідно також заново замислитися над її оцінкою, подивитися на ці події в широкій перспективі, беручи до уваги інтереси всіх народів, які сьогодні проживають на землях давньої Речі Посполитої, ще раз наново замислитися над наслідками 1569 року, пригадати й переосмислити його спадщину.

Підготовлена з цієї виняткової нагоди програма святкувань «Від Люблінської унії до Європейського Союзу» охоплює проведення у 2019 році різних заходів: концертів, виставок, спектаклів та конференцій. Головні урочистості заплановано на період від 1 травня до 1 липня, які прив'язані до двох важливих річниць: 15-річчя вступу Польщі до ЄС (1 травня), а також 450-річчя укладення Люблінської унії (1 липня). До організації культурних подій активно долучилися міста-побратими, люблінські заклади освіти, багато наукових та культурних інституцій у Польщі та за кордоном.

Програма ювілею 450 років Люблінської унії „Від Люблінської унії до Європейського Союзу”

ВИБРАНІ ПОДІЇ

СЕЗОН ЛЮБЛІН / 26 квітня – 5 травня

Понад 100 подій, присвячених Люблінській унії, зокрема тематичні прогулянки, велосипедні подорожі, художні та кулінарні майстерні, відвідування об'єктів.

ОРГАНІЗАТОР: Місто Люблін / sezon.lublin.eu

СВЯТО ДВОХ УНІЙ / 1-5 травня

- „УНІЯ НА ЛИТОВСЬКІЙ”
– 15-річчя вступу Польщі до Європейського Союзу – сімейний пікнік, розваги, спектаклі, концерти, а також
ВІДКРИТІ ДНІ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ФОНДІВ

- **КОНЦЕРТ ОРКЕСТРУ ЛЮБЛІНСЬКОЇ ФІЛАРМОНІЇ НА ЛИТОВСЬКІЙ ПЛОЩІ / 1 травня**
Польські та литовські композиції та Ода Радості (гімн Європейського Союзу)

- **ВІДКРИТТЯ ПОКАЗІВ НА МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ФОНТАНАХ**
на Литовській площі / 3 травня
Прем'єрний показ, інспірований історією та спадщиною Люблінської унії
ОРГАНІЗАТОР: Місто Люблін

КОНГРЕС ДВОХ УНІЙ / 13-15 травня

Дебати, конференції, зустрічі

- **„СВЯТО ДВОХ УНІЙ – ВІД ЛЮБЛІНСЬКОЇ УНІЇ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ”**
– сесія знаку «Європейська спадщина», організована Міським бюро збереження пам'яток / 13-14 травня
- **КОНФЕРЕНЦІЯ „СПІЛЬНОТНІСТЬ Й САМОВРЯДУВАННЯ”,** організована факультетом політології Університету Марії Кюрі-Склодовської / 15 травня
- **“ЛЮБЛІН ЧАСІВ ЛЮБЛІНСЬКОЇ УНІЇ”**
– сесія Воеводського консерватора пам'яток / 15 травня

ЧЕМПІОНАТ СВИТУ FIFA U-20 / 23 травня – 11 червня

Велике спортивне свято – Люблін буде одним із міст-господарів цих змагань.

ФЕСТИВАЛЬ ХОРІВ МІСТ-ПАРТНЕРІВ ЛЮБЛІНА / 30 травня – 1 червня

Зустріч хорів з Польщі, Литви, Білорусі та України.
ОРГАНІЗАТОР: Місто Люблін, Університет Марії Кюрі-Склодовської в Любліні, Люблінська філармонія ім. Г. Венявського

НІЧ КУЛЬТУРИ В ЛЮБЛІНІ / 1/2 червня

та **НІЧ КУЛЬТУРИ У ВІЛЬНЮСІ / 15/16 червня**

Презентація литовських митців у Любліні, зокрема з Вільнюса, Каунаса. (Євролейська столиця культури.. 2022) і Панявежиса (місто-партнер), а також ревізит люблінських митців на Ніч культури у Вільнюсі.

ОРГАНІЗАТОР: Майстерні культури в Любліні

СКАУТСЬКА ГРА В КОНТЕКСТІ ЛЮБЛІНСЬКОЇ УНІЇ / 8 червня

Зустріч скаутів з Польщі та Литви.

ОРГАНІЗАТОР: Люблінське відділення Польської асоціації скаутів

УНІЯ В РАЙОНАХ – червень - липень

В рамках проекту заплановано кільканадцять мистецьких подій у різних районах Любліна.

ОРГАНІЗАТОР: Центр культури в Любліні

ФЕСТИВАЛЬ ЛЮБЛІНСЬКИХ ЛЕГЕНД / 14-15 червня

Ринок Старого міста стане місцем інсценізації, театральних і музичних дійств, які відтворюватимуть події та атмосферу минулих часів.

ОРГАНІЗАТОР: місто Люблін

МІЖНАРОДНИЙ ФЕСТИВАЛЬ РЕНЕСАНСУ / 21-23 червня

Місто полонить танець, музика, театр й історичне жонглювання прапорами періоду династії Ягеллонів.
ОРГАНІЗАТОР: Фондація Берлігуардо – вікно в історію та мистецтво

СХІД КУЛЬТУРИ – ІНШІ ЗВУЧАННЯ ART'N'MUSIC FESTIVAL / 27-30 червня

Фестиваль запрошує найцікавіших митців на межі жанрів, традицій та культурних впливів.

ОРГАНІЗАТОР: Майстерні культури в Любліні

ВІДЗНАЧАЄМО УНІЮ / 28 червня – 4 липня

Концерти давньої та сучасної музики, спільне виконання *Te Deum Laudamus*, видовищні покази та лицарські реконструкції, прогулянки й відвідини об'єктів, які пов'язані з Люблінською унією.

ДЕНЬ ЛЮБЛІНСЬКОЇ УНІЇ / 1 липня

Офіційні заходи – Богослужіння в Базилиці оо. Домініканців й урочисте засідання Ради міста Люблін. Після обіду відбудеться родинний пікнік й мультимедійне видовище.

ОРГАНІЗАТОР: місто Люблін

КОНГРЕС UT UNUM SINT / 4-7 липня

Міжнародна зустріч дитячих хорів.

ОРГАНІЗАТОР: Польська Федерація Pueri Cantores

ФЕСТИВАЛЬ ДВОХ НАРОДІВ / 5-7 липня

Фольклорна зустріч колективів із Польщі, Литви та давніх східних кресів.

ОРГАНІЗАТОР: Колектив пісні і танцю “Люблін” ім. Ванди Каньорової

КОНГРЕС ЄВРОПЕЙСЬКИХ ШЛЯХІВ СЕЙМУ ЛЮБЛІНСЬКОЇ УНІЇ В ЛЮБЛІНІ / 14-17 липня

Зустріч організована Спілкою шляхів “Захід – Схід”.

СУПУТНІ ПОДІЇ

LAUR KONSERWATORSKI 2019 / 17 квітня

Вручення нагород у рамках двадцятого Воєводського відкритого конкурсу "Laur Konserwatorski".

XXVI ЗАГАЛЬНОПОЛЬСЬКИЙ ОГЛЯД МІСЬКИХ ТРУБАЧІВ / 15 серпня

ОРГАНІЗАТОР: Загальнопольське об'єднання шанувальників міських трубачів

ЯГЕЛЛОНСЬКИЙ ЯРМАРОК / 16-18 серпня

Фестиваль звертається до люблінських ярмарків, початок яких сягає XV століття.

ОРГАНІЗАТОР: Майстерні культури в Любліні

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ФЕСТИВАЛЬ СМАКУ „ЛИТВА” / 2-8 вересня

Презентація експонентів з Литви, Польщі та усієї Європи. Це буде час концертів, спектаклів, виставок, зустрічей з поетами.

ОРГАНІЗАТОР: Кресова академія смаку

XX ЗАГАЛЬНИЙ З'ЇЗД ПОЛЬСЬКИХ ІСТОРИКІВ ТА ЗАКОРДОННИХ ГОСТЕЙ / 18-20 вересня

Дебати й зустрічі науковців, роздуми над великими змінами в історії. 20 вересня відбудеться реконструкція бенкету, який відбувся після підписання Люблінської унії.

ОРГАНІЗАТОР: Польське історичне товариство, Університет Марії Кюрі-Склодовської, Люблінський католицький університет ім. Івана Павла II та Державний архів в Любліні.

КОНГРЕС ІНІЦІАТИВ СХІДНОЇ ЄВРОПИ / 23-24 вересня

Політики Східної Європи зустрінуться з нагоди 450-річчя Люблінської унії, 10-річчя присутності Польщі у Східному Партнерстві й 15-річчя членства Польщі в Європейському Союзі.

ОРГАНІЗАТОР: місто Люблін

ТИЖДЕНЬ ЛЮБЛІНСЬКОГО ХУДОЖНЬОГО ПРОМИСЛУ / 29 вересня – 6 жовтня

Конференція, концерти, зустрічі, виставки й презентації люблінського художнього промислу.

ОРГАНІЗАТОР: Палата Промислу й Підприємництва в Любліні

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

ЛЮБЛІНСЬКА УНІЯ В ШКОЛІ / від 25 лютого

Уроки про значення Люблінської унії, які проводять згідно з універсальним сценарієм, розробленим учителями з III Загальноосвітнього ліцею ім. Люблінської унії. Сценарій доступний на сторінці unia.lublin.eu.

ЛЮБЛІНСЬКА УНІЯ В ДОШКІЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ / цілорічна програма

Спеціальна програма призначена для відвідувачів садочків Любліна, яка завершиться великим загальним частуванням, приготовленим люблінськими дошкільними закладами

ФОРУМ ПІДЗЕМНИХ ТРАС / 8-10 березня

Циклічна зустріч установ, які опікуються підземними об'єктами по всій Польщі.

ЛЯЛЬКОВА ЛЮБЛІНСЬКА УНІЯ

Виставка колекції художніх ляльок, інспірована картиною Яна Матейка Люблінська унія в Літературному музеї імені Юзефа Чеховича, а також презентація в школах та дошкільних закладах міста.

ВУЛИЧНА ЛЯЛЬКОВА ВИСТАВА ПРО ЛЮБЛІНСЬКУ УНІЮ

Wyjątkowa produkcja plenerowego Виняткова лялькова вистава на вулиці, адресована наймолодшим жителям міста.

ОРГАНІЗАТОР: Театр ім. Г.Х.Андерсена

НАВЧАЛЬНИЙ ПОРТАЛ ПРО ЛЮБЛІНСЬКУ УНІЮ та ВИДАВНИЦТВО „ELEMENTARZ UNII LUBELSKIEJ”

Навчальний портал, присвячений Люблінській унії, разом з видавництвом навчального характеру „Elementarz Unii Lubelskiej”.

ORGANIZATOR: Ośrodek „Brama Grodzka - Teatr NN”

ЦИКЛ ВІДКРИТИХ ЛЕКЦІЙ „ЛЮБЛІНСЬКА УНІЯ ТА ЇЇ ТРАДИЦІЇ” / лютий-грудень

Цикл відкритих лекцій, що відбуваються у Воєводській бібліотеці ім. І. Лопацинського

ФОТОГРАФІЧНИЙ ЛЮБЛІН – 450 РОКІВ ЛЮБЛІНСЬКОЇ УНІЇ

Майстерні та фотоконкурс для учнів.

ОРГАНІЗАТОР: III Загальноосвітній ліцей ім. Люблінської унії

ДОЛУЧАЙСЯ ДО СВЯТКУВАНЬ!

Програма святкувань 450 річниці підписання Люблінської унії – відкритого характеру та передбачає співтворення з мешканцями міста.

450 РОКІВ ЛЮБЛІНСЬКІЙ УНІЇ – КОНКУРС ІНІЦІАТИВ МЕШКАНЦІВ

Відкритий набір тематичних ініціатив мешканців.

ОРГАНІЗАТОР: Фундація навчальних справ KreAdukcja

МІСЬКИЙ МОЛОДІЖНИЙ АКТИВАТОР – 450 РОКІВ ЛЮБЛІНСЬКОЇ УНІЇ

Програма скерована до молоді у віці 14-18 років, яка в проектних групах буде опрацьовувати й реалізовувати пов'язані з ювілеєм тематичні міні-проекти.

ОРГАНІЗАТОР: Фундація Sempre a Frente

ПРОГРАМА ГРАНТІВ ТА МІКРОГРАНТІВ „РАЙОНИ КУЛЬТУРИ”

Призначенням програми є збагатити культурне й суспільне життя в районах міста. Набір проектів триває до 1 квітня 2019 року.

dzielnicekultury.lublin.eu.

Повна версія програми ювілею доступна на сторінці

unia.lublin.eu

Люблін – місто Люблінської унії

ЗНАК «ЄВРОПЕЙСЬКА СПАДЩИНА»

Цю відзнаку надають матеріальним і нематеріальним об'єктам, що мають символічне значення для історії і культурної спадщини Європи, є живим нагадуванням спільної політичної реальності та історичної пам'яті континенту.

Згідно з рішенням міжнародної панелі експертів, яка діє при Європейській комісії, 10 березня 2015 року місто Люблін отримало знак «Європейської спадщини» як місце Люблінської унії – виняткового символу мирної та демократичної інтеграції двох держав із різною релігією та етносами. Ці ідеї об'єднання матеріалізовані

через збережені в місті пам'ятки, що є свідками укладення унії та її увіковічення – каплиця Святої Трійці в Люблінському замку, пам'ятник Люблінській унії, костіол Святого Станіслава Біскупа Мученика, а також монастир отців-домініканців.

КАПЛИЦЯ СВЯТОЇ ТРІЙЦІ В ЛЮБЛІНСЬКОМУ ЗАМКУ

Каплиця Святої Трійці в Люблінському замку – це одна з найцінніших пам'яток середньовічного мистецтва не тільки в Польщі, а й у Європі. Їй надано знак «Європейської спадщини». Каплиця була зведена королем Казимиром Великим, а її інтер'єр до сьогодні прикрашають чудові русько-візантійські фрески, зафундовані королем Владиславом Ягайлом. Це унікальне в європейському вимірі свідчення, як перепліталися культури Сходу і Заходу, оскільки римо-католицьку святиню оздоблюють зображення отців Східної Церкви. Храм розташований на території давнього королівського замку, де, за традицією, відбувалися переговори щодо змісту Люблінської унії.

БАЗИЛІКА СВ. СТАНІСЛАВА БІСКУПА МУЧЕНИКА Й МОНАСТІР ОО. ДОМІНІКАНЦІВ

Ця базиліка є одним з найцінніших сакральних об'єктів у Любліні. Фундатором костюлу і монастиря у 1342 році був король Казимир Великий. У стінах костюлу 1569 року, після підписання Люблінської унії, відправлено подячне богослужіння, в якому брав участь король Сигізмунд Август. Вже тоді ця святиня мала міжнародну славу з огляду на розміщену в ній одну з найбільших у світі реліквій Святого Хреста. З присутністю реліквії пов'язано багато подиву вартих й чудотворних подій. За однією з легенд, процесія з реліквією врятувала місто від трагічної пожежі 1719 року. На жаль, у 1991 року реліквію, яку століттями зберігали в костюлі, викрали. Домініканський монастирський комплекс в Любліні є пам'яткою, яку відзначено Знаком "Європейської спадщини". Він майже повністю доступний для відвідувачів, з картинною галереєю та монастирською скарбницею.

ПАМ'ЯТНИК ЛЮБЛІНСЬКІЙ УНІЇ

Пам'ятник розташований на Литовській площі, назва якої вшановує місце перебування литовських послів під час люблінського сейму в 1569 році. На Краківському передмісті, неподалік того місця, під час сейму король Сигізмунд Август прийняв присягу прусського князя Альбрехта II Фрідріха Гогенцоллерна, який описав Ян Кохановський в поемі "Прапор, або Прусська присяга".

За пізнішими свідченнями, перший пам'ятник був зведений ще під час правління короля Сигізмунда Августа. Сьогоднішній пам'ятник у вигляді чавунного обеліска на п'єдесталі встановлено 1826 року за ініціативою Станіслава Сташіца і Товариства приятелів наук на місці оригіналу, знесеного в 1819-1820 роках. Передню частину п'єдесталу прикрашає позолочений рельєф із зображенням двох алегоричних фігур в античному вбранні, які тиснуть одна одній руку – Полонії та Литви. Таким чином зображено акт об'єднання за допомогою унії двох великих багатонаціональних європейських держав: Польщі та Великого Князівства Литовського. З іншого боку п'єдесталу розміщено позолочений напис, що пояснює зміст споруди «Об'єднання Литви з Короною». Пам'ятник Люблінській унії є символом, що нагадує багатокультурну та багаторелігійну історію Любліна та Речі Посполитої двох народів.

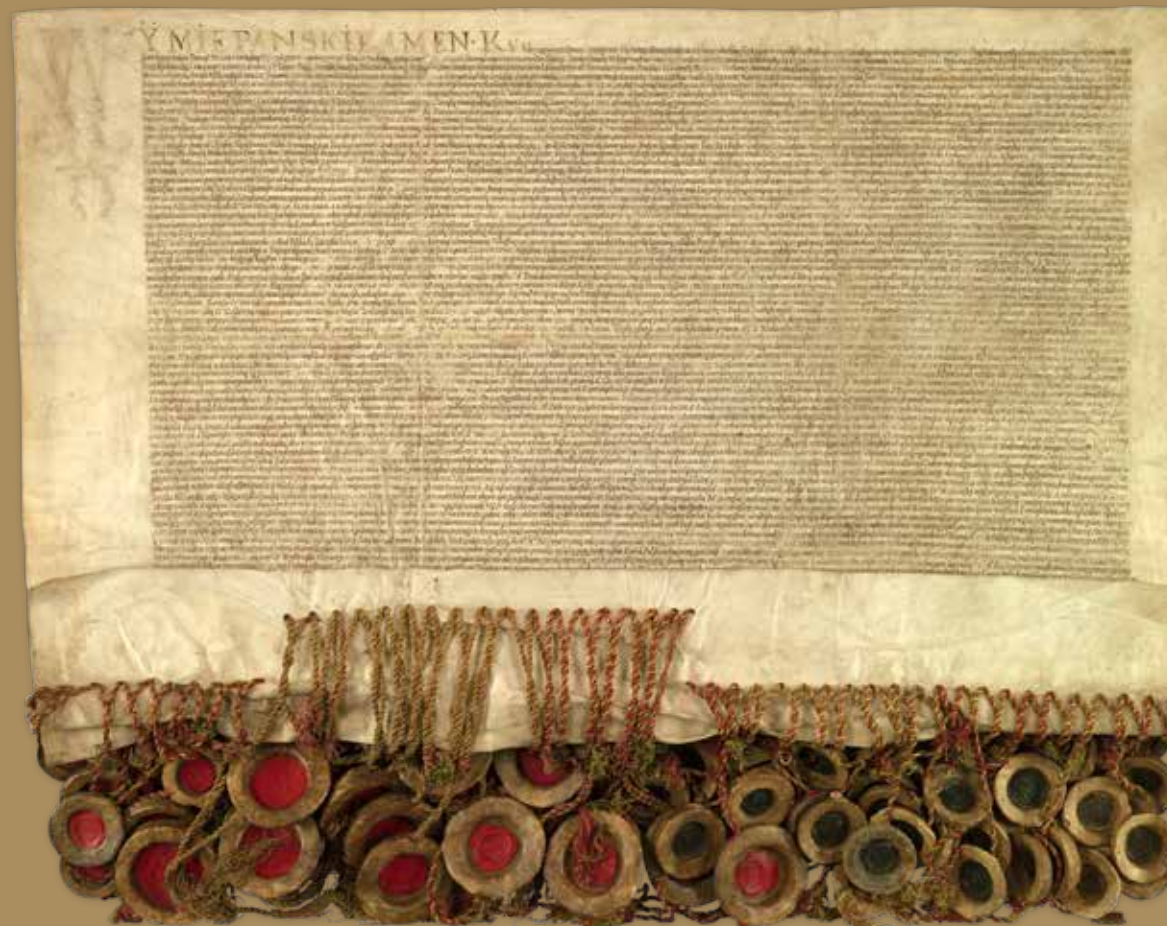
“Це місто має своє історичне значення. Йдеться не тільки про значення Люблінської унії, а й про все, що становить історичний, культурний, етичний і релігійний контекст цієї унії. Про весь великий історичний процес зустрічі між Заходом і Сходом. Взаємопритягання й відштовхування. Відштовхування, але й притягання. Цей процес належить до всієї нашої історії. Можна сказати, що вся наша історія перебуває в середині цього процесу (...). Саме на це символічно вказує місто Люблін (...), яке має не тільки польський, а й європейський вимір. А також універсальний”.

З виступу Святого Івана Павла II перед представниками світу науки під час зустрічі в Люблінському Католицькому університеті 9 червня 1987 року.

“Актуальність Люблінської унії пов'язана з Європейським Союзом, який шукає коріння в громадянсько-федеративних традиціях нашого континенту. Люблінська унія, що довго залишалася непоміченою та недооціненою, є одним з дуже важливих виявів саме тієї традиції, однією з істотних попередниць сьогоднішнього Союзу”.

Проф. Ежи Ключовський, Люблінська унія. Люблін – місто унії, 1999 (Публікація з нагоди 430 річниці підписання акту Люблінської унії).

АКТ ЛЮБЛІНСЬКОЇ УНІЇ

1 липня 1569 року в Любліні на Загальному Сеймі панове ради та послі землі Великого Князівства Литовського відновлюють унію з Польською Коронаю. Створена на підставі унії держава – Річ Посполита двох народів – з цього моменту матиме спільно вибраного правителя, спільний сейм, оборону, закордонну політику та грошову одиницю.

Акт Люблінської унії – оригінал; польська мова; пергаментний документ розміром 72 x 45 см + 10 см. Прембула вписана капітулою. 77 печаток на 47 шнурах.

Оригінал зберігається в Центральному архіві історичних актів у Варшаві, Збірник пергаментних документів, шифр 5627.

Детальна інформація та актуальна програма розміщені на сторінці:

unia.lublin.eu

 [Lublin700 / Od Unii do Unii](https://www.facebook.com/Lublin700)

ВИДАВЕЦЬ:

Влада Міста Люблін
Площа Короля Владислава Локетка 1
20-109 Люблін
unia@lublin.eu

ISBN: 978-83-953670-5-2